08/12/2023

8 Δεκεμβρίου 1943: Οι Ναζί κατακρημνίζουν τους μοναχούς του Μεγάλου Σπηλαίου

/ Ιστορία - Εθνικά Θέματα

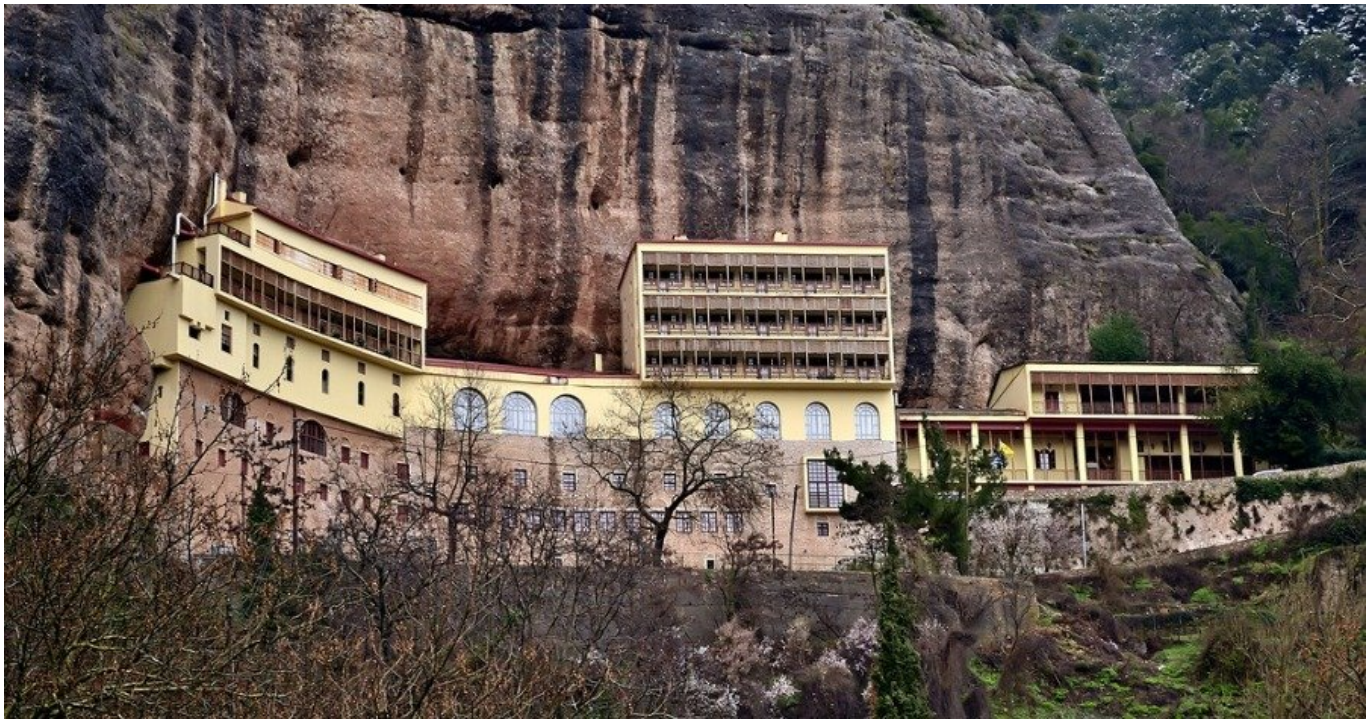

Στις 8 Δεκεμβρίου 1943, 80 χρόνια πριν, οι Γερμανοί Ναζί , κατακρημνίζουν τους αμάχους μοναχούς της ιστορικής ιεράς μονής Μεγάλου Σπηλαίου στα Καλάβρυτα, μαζί με τους υπαλλήλους και τους προσκυνητές που ατυχώς βρέθηκαν εκεί την κρίσιμη ημέρα.

Έχουν προηγηθεί και άλλα παρόμοια εγκλήματά τους στην περιοχή, Κερπινή – Ρωγούς -΄Ανω & Κάτω Ζαχλωρού, με κορύφωση την εκτέλεση όλων των εφήβων – ανδρών- ηλικιωμένων, της πόλεως των Καλαβρύτων στις 13 Δεκεμβρίου 1943 και το παρανάλωμα στις 14 Δεκεμβρίου 1943 στην Κλειτορία.

Οι μοναχοί πλήρωσαν τη θηριωδία των **Ναζί,** καταληστεύεται η Μονή, καίγονται όσα κελιά γλύτωσαν την πυρκαγιά τού 1934, θανατώνονται 16 άτομα (μοναχοί, υποτακτικοί και προσκυνητές). Άλλους 9 μοναχούς, οι Ναζί τους θανάτωσαν ρίχνοντάς τους από τη θέση **«Ψηλός Σταυρός».**

Οι μοναχοί της Μονής Μεγάλου Σπηλαίου Θεόκλητος Αναστασόπουλος, Καλλιόπιος

Ασημακόπουλος, Ηλίας Ατσάρης, Ιωάννης Βελούσης, Γεννάδιος Βουρλής, Ανδρέας Γιαννακλής, Ανανίας Θεοφυλακτόπουλος, Ιγνάτιος Ιωάννου, Γεράσιμος Καβουρτζής, Γαβριήλ Κότσυφας, Ιωάννης Μηλιάκης, Κωνσταντίνος Νταφαλιάς, Γρηγόριος Οικονόμου και Νικόλαος Πάτσιος εκτελέστηκαν από τους Γερμανούς στις 8 Δεκεμβρίου του 1943.

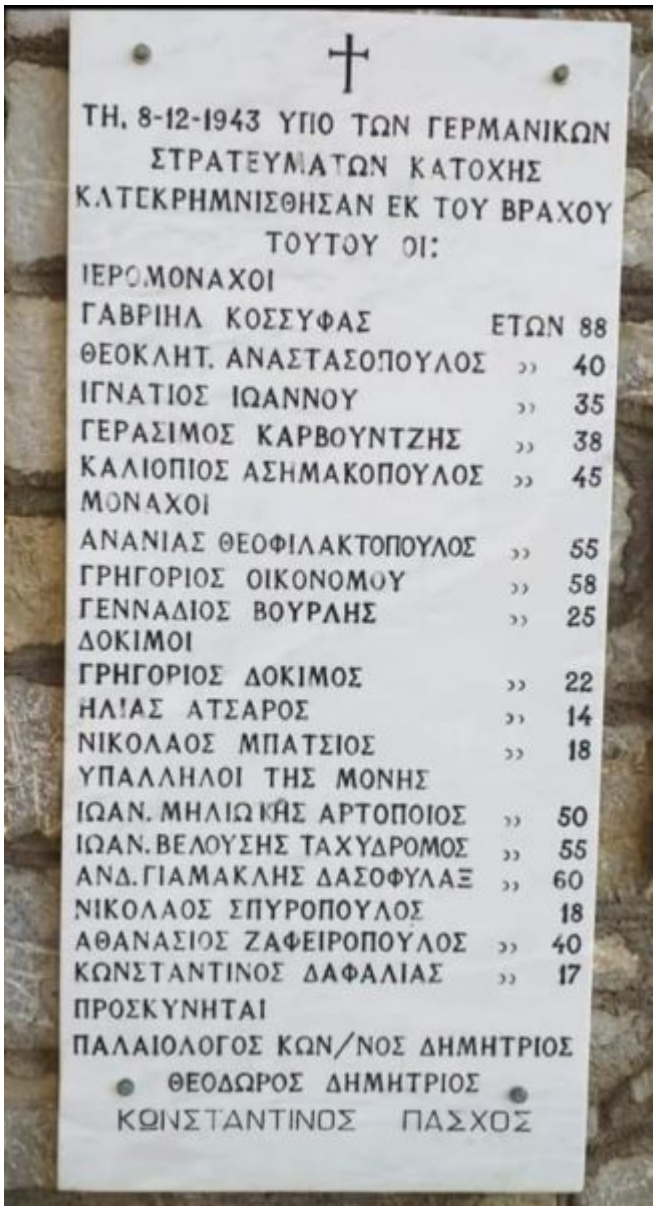

Λίγα λόγια για τη Μονή του Μεγάλου Σπηλαίου

Η Ιερά Μονή του Μεγάλου Σπηλαίου βρίσκεται στο 10ο χιλιόμετρο του δρόμου Καλαβρύτων – Πούντας – Ε.Ο. Πατρών – Αθηνών.

Τρεις λόγοι έκαναν το Μέγα Σπήλαιο να κατέχει μια από τις πιο εξέχουσες θέσεις ανάμεσα στα γνωστότερα Μοναστήρια του ελληνικού χώρου: το τοπίο, η εφέστια εικόνα της Σπηλαιώτισσας και το αδούλωτο φρόνημα των μοναχών.

Κολλημένο πεισματικά σε ένα ευρύχωρο σπήλαιο (απ' όπου και το όνομα του), στη βάση πελώριου, απειλητικού, κάθετου βραχώδους συγκροτήματος τού Χελμού σε υψόμετρο 940 μ., προκαλεί δέος και θαυμασμό με τη μοναδικότητα του.

Η σπηλαιώδης διαμόρφωσή του προσδιόρισε τελικά και την αρχιτεκτονική μορφή

του. Η Μονή υψώνεται σήμερα οκταόροφη και παρόλο πού έχασε το παλιό ιδιαίτερο ύφος της, δεν έπαυσε να καθηλώνει και τον πιο αδιάφορο επισκέπτη. Το καθολικό, σκαμμένο στο βράχο, είναι Ναός σταυροειδής εγγεγραμμένος με δύο νάρθηκες. Ο κύριος Ναός διατηρεί τις τοιχογραφίες του 1653, αξιόλογα μαρμαροθετήματα στο δάπεδο, ξυλόγλυπτο τέμπλο, παλαιότερο άμβωνα κ.λπ., ενώ στο νάρθηκα οι τοιχογραφίες ανάγονται στις αρχές του 19ου αιώνα.

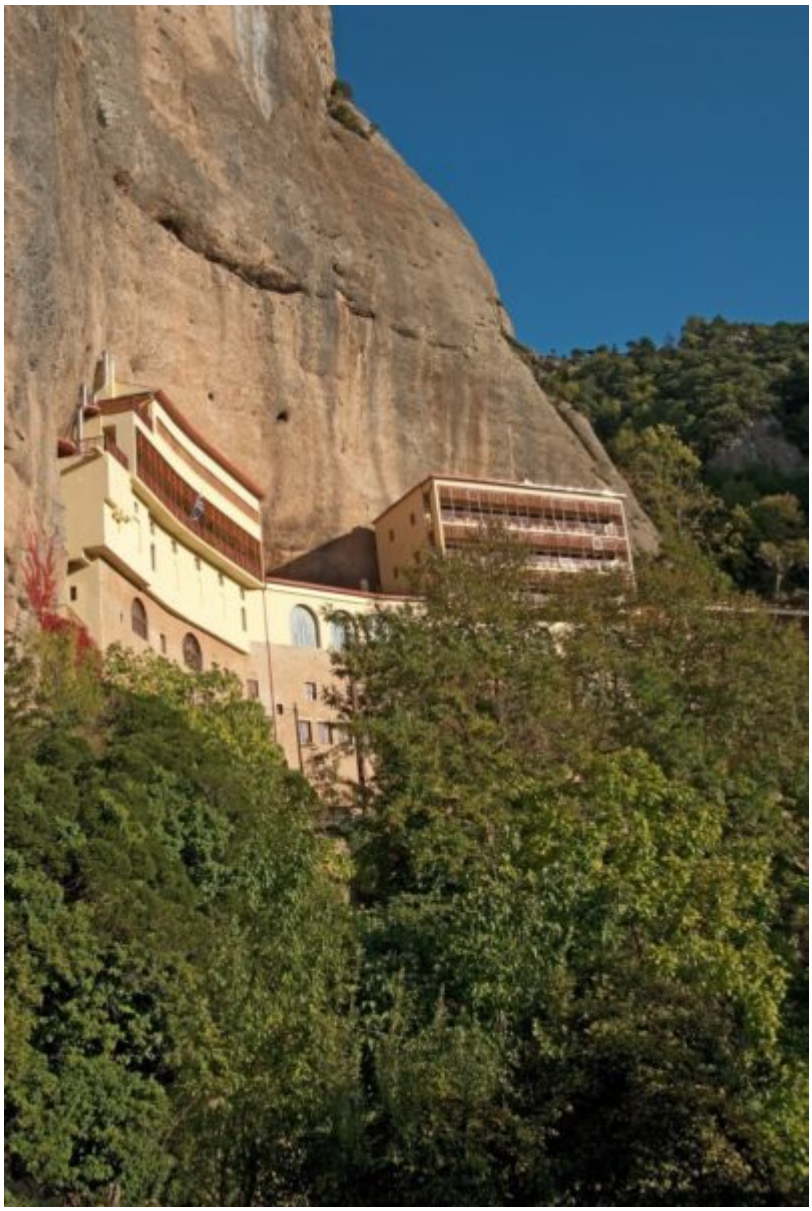

Στο Ναό αυτό φυλάσσεται η εικόνα της Παναγίας, που αποδίδεται κατά την παράδοση στον Ευαγγελιστή Λουκά, ελαφρώς παραμορφωμένη από τις κατά καιρούς πυρκαγιές τής Μονής (840, ανάκτηση 1285, 1400, 1640, ανακαίνιση το 1641, νέα πυρκαγιά το 1934). Είναι τύπου «Βρεφοκρατούσης», δουλεμένη με κερί και μαστίχα σε σανίδα. Σημασία έχει ότι για την ψυχή του ευσεβούς λαού μας αποτελεί ανέκαθεν παλλάδιο πρώτης τάξεως, αναντικατάστατο, καταφυγή και παραμυθία κάθε πιστού που εναποθέτει «την πάσαν ελπίδα» σε αυτό και ζητά την

πρεσβεία της Παναγίας.

Η πανάρχαια αυτή Μονή στάθηκε πάντα ζωντανή και συνδέεται με θαύματα και πολλές παραδόσεις, η πιο αξιόλογη από τις όποιες είναι αυτή που συνδέεται με την εύρεση της Ιεράς Εικόνας: Δύο Θεσσαλονικείς αδελφοί, οι Συμεών και Θεόδωρος, υστέρα από αλλεπάλληλες περιπλανήσεις και αποκαλυπτικά όνειρα, συνάντησαν εδώ το 362 μ.Χ. την κόρη Ευφροσύνη, βοσκοπούλα από το Γαλατά (Ζαχλωρού). Αυτή, με θεία βουλή και με την οδηγία ενός τράγου, πού πήγαινε εκεί για να ξεδιψάσει, τους οδήγησε στο Σπήλαιο, όπου βρήκαν την Ιερή Εικόνα του Ευαγγελιστή Λουκά, την όποια φύλαγε φοβερός δράκος, ο οποίος στη συνέχεια σκοτώθηκε από κεραυνό. Η πηγή αυτή του Σπηλαίου – μαρμάρινη κατόπιν – αποτελεί σήμερα, το γνωστό με το όνομα «η Πηγή της Κόρης», άγιασμα. Στο σημείο αυτό υπάρχει και η αναπαράσταση του θαυμαστού γεγονότος.

Αν και η Μονή καταστράφηκε τελείως, ωστόσο τα υπάρχοντα κειμήλια – που φυλάσσονται σε πρόσφατα άριστα διευθετημένο νέο σκευοφυλάκιο – ανάγουν το νου και την ψυχή στο Θείο, στον παλαιό πλούτο της Μονής και στην προσφορά του Μεγάλου Σπηλαίου προς το Έθνος. Ελάχιστοι γνωρίζουν ότι η Μονή διατηρούσε πυριτιδαποθήκη, ώστε όχι μόνο να έχει υλικό για τον Αγώνα, αλλά και όταν θα ήταν επιβεβλημένο, να γίνονταν ολοκαύτωμα, παρά δούλοι οι μοναχοί της. Είναι άλλωστε γνωστή η υπερήφανη, ηρωική απάντηση του ηγουμένου Δαμάσκηνου τον Ιούνιο του 1827 στον Ιμπραήμ: «...διά να προσκυνήσωμεν, είναι αδύνατον ...αν έλθεις εδώ να μας πολεμήσεις και μας νικήσεις, δεν είναι μεγάλο κακόν, διότι θα νικήσεις παπάδες. Αν όμως νικηθείς ...θα είναι ντροπή σου». Τέλος, σώζονται στη Μονή μικρά κανόνια τού Αγώνα.

Αλλά και στην Κατοχή (Δεκέμβριος τού 1943), οι μοναχοί πλήρωσαν τη **θηριωδία των Ναζί**, καταληστεύεται η Μονή, καίγονται όσα κελιά γλύτωσαν την πυρκαγιά τού 1934, θανατώνονται 16 άτομα (μοναχοί, υποτακτικοί και προσκυνητές). Άλλους 9 μοναχούς, οι Ναζί τους θανάτωσαν ρίχνοντάς τους από τη θέση «Ψηλός Σταυρός».

Πνευματικοί Θησαυροί Μονής

Η εικόνα της Παναγίας Μεγαλοσπηλαιωτίσσης: Είναι έργο του Αποστόλου Λουκά. Πιστεύεται ότι μαζί με το Ευαγγέλιο και τις Πράξεις των Αποστόλων την χάρισε ο Απ. Λουκάς στο πνευματικό του τέκνο, τον ηγεμόνα της Αχαΐας Θεόφιλο. Εκείνος δε την κληροδότησε στους απογόνους του. Κατά την εποχή των διωγμών, αυτοί την έκρυψαν στο Σπήλαιο. Όταν αυτοί πέθαναν ή φονεύθηκαν διά τον Χριστόν, παρέμεινε στο Σπήλαιο μέχρι που ανακαλύφθηκε κατά θαυμαστό τρόπο από την Αγία Ευφροσύνη. Είναι ανάγλυφη, πάχους τριών πόντων και πλασμένη από κερί, μαστίχα και άλλες ύλες. Φέρει εσθήτα χρωματισμένη και χρυσά διαγράμματα. Από τις πολλές πυρκαγιές έχει αμαυρωθεί. Το σώμα της είναι εστραμμένο δεξιά, με κεκλιμένη την κεφαλή προς τον Υιόν της, κρατώντας τον στο δεξί χέρι (Δεξιοκρατούσα), ο οποίος με το αριστερό του χέρι κρατεί ελαφρά την αριστερή παλάμη της Μητρός Του, ενώ με το δεξιό κρατεί το Ευαγγέλιο.

Δεξιά και αριστερά της κηρόπλαστης εικόνας παρίστανται, μετά φόβου άγγελοι. Στις τέσσερις γωνίες της εικόνας βρίσκονται δεξιά εξαπτέρυγα Σεραφείμ και αριστερά πολυόμματα Χερουβείμ.

Κειμηλιαρχείο της Ιεράς Μονής: Στο Κειμηλιαρχείο της Μονής υπάρχουν πολλά ιερά κειμήλια: σιγγίλια, χειρόγραφα με εξαίρετες μικρογραφίες, διάφοροι σταυροί ευλογίας, χαλκογραφίες, προσωπογραφίες κ.α. Ανακαινίσθηκε εκ βάθρων από τους αδελφούς Αδραβιδιώτη.

Ιερό Παρεκκλήσιο Αγίων Συμεών, Θεοδώρου και Ευφροσύνης, Κτιτόρων: Στο παρεκκλήσιο των Κτιτόρων Συμεών Θεοδώρου και Ευφροσύνης, υπάρχουν πολλές λειψανοθήκες με Ιερά Λείψανα πολλών Αγίων, οι τίμιες Κάρες των ιδρυτών της Μονής καθώς και τμήμα του ιερού Λειψάνου του Αγ. Χαραλάμπους (άφθαρτο αριστερό χέρι σε στάση ευλογίας.

Αξιοθέατα

Το “Τρύπιο Λιθάρι”, απ’ όπου διέρχεται το φως του ήλιου, μόνο στις δύο Ισημερίες.

Η βραχώδης περιοχή “κισωτή”, από την οποία τα γερμανικά στρατεύματα κατοχής το 1943 γκρέμισαν τους πατέρες της Μονής καθώς και προσκυνητές.

Το ανακαινισμένο φρούριο, που βρίσκεται στην κορυφή του βράχου του Μεγ. Σπηλαίου.

Με πληροφορίες και φωτογραφίες από Ιερά Μητρόπολη Καλαβρύτων